

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

О. М. ЗАДОРЖНА

ФОРМУВАННЯ
СВІТОГЛЯДНИХ ПЕРЕКОНАНЬ СТУДЕНТІВ
У ПРИРОДООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Монографія

Умань
ВПЦ «Візаві»
2018

УДК 378.017:502

З-15

Рекомендовано до друку Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 8 від 27 лютого 2018 р.)

Рецензенти:

О.В. Кучай

доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Н.В. Казанішена

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри біології та методики її викладання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

С.В. Совгіра

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хімії, екології та методики їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Задорожна О. М.

З-15 Формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності : моногр. / О.М. Задорожна; МОН України Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – 185 с.

У монографії подано наукові та практичні аспекти формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності, розкрито зміст і уточнено сутність ключових понять, визначено структурні компоненти світоглядних переконань, показники; висвітлено методики визначення рівня сформованості світоглядних переконань та методику їх формування під час природоохоронної діяльності.

Рекомендовано для студентів та викладачів педагогічних університетів природничих дисциплін закладів вищої освіти.

УДК 378.017:502

© Задорожна О. М., 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ПЕРЕКОНАНЬ СТУДЕНТІВ У ПРИРОДООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА....	6
1.1. Стан розробленості проблеми в науковій літературі	6
1.2. Зміст ключових понять дослідження	27
1.3. Структура і зміст формування світоглядних переконань у студентів педагогічних університетів засобами природоохоронної діяльності	56
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ СВІТОГЛЯДНИХ ПЕРЕКОНАНЬ СТУДЕНТІВ У ПРИРОДООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	73
2.1. Аналіз стану сформованості світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності в практиці педагогічних університетів...	73
2.2. Організація та методика проведення дослідно-експериментальної роботи	88
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ПЕРЕКОНАНЬ СТУДЕНТІВ У ПРИРОДООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ	96
3.1. Модель формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності	96
3.2. Обґрунтування педагогічних умов формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності	105
3.3. Реалізація педагогічних умов формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності	128
3.4. Інтерпретація результатів дослідно- експериментальної роботи	142
ВИСНОВКИ	155
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	158

ВСТУП

Початок XXI століття характеризує високий рівень антропогенного навантаження на природу. Розвиток виробництва та господарська діяльність людини зумовили погіршення екологічної ситуації та виникнення глобальних екологічних проблем в останні десятиліття. В умовах сучасної екологічної кризи вкрай актуальною стала проблема формування світоглядних переконань особистості сучасних студентів педагогічних університетів до природоохоронної діяльності, які в майбутньому вирішуватимуть освітні, виховні та інші проблеми молодого покоління і виконуватимуть культурологічні, громадянські та соціальні функції в суспільстві.

Сучасна українська освіта за умов євроінтеграції потребує фахівців нової формації, з високим рівнем кваліфікації, творчих, здатних приймати важливі рішення, зокрема й у справі природоохоронної діяльності.

У галузі педагогічної освіти важливе місце належить екологізації навчальних дисциплін і залученню молоді до природоохоронних дій. Про актуальність екологічної освіти майбутніх педагогів свідчать закони України «Про освіту» (1991), «Про вищу освіту» (2014), Концепції екологічної освіти України (2001), Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки та ін.

План заходів Міністерства освіти і науки України по реалізації Концепції екологічної освіти в Україні передбачає обов'язкове введення в навчальні програми з природничих, математичних та гуманітарних дисциплін основ екологічної освіти. У навчально-виховному процесі вищого навчального закладу екологічна складова покликана сприяти переходу набутих природоохоронних знань в особистісні переконання майбутніх педагогів.

Проблеми екологічної освіти і природоохоронної діяльності знайшли своє відображення в науковій літературі. Тематика охорони природи поступово переростає у проблему екологічної освіти і виховання та стає основою педагогічних досліджень О. Захлебного [94], І. Зверєва [97], І. Суравегіної [220], які заклали фундамент сучасної екологічної освіти й виховання. Концептуальні засади становлення екологічної освіти в Україні висвітлені в наукових працях В. Вербицького [35], Н. Лисенко [130], Л. Лук'янової [135], М. Сонної [215], С. Шмалей [243], Г. Щукіної [250] та ін.;

методичні, технологічні та організаційні аспекти природоохоронної діяльності й екологічного виховання під час природоохоронних дій висвітлені у працях Г. Білявського [20], В. Бровдія [27], С. Дерябо [64], І. Зверева [97], С. Іващенко [100], Л. Ілійчук [101], О. Локшини [133], Н. Мамедова [139], Г. Пустовіта [194], Н. Пустовіт [195], В. Шарко [246] та ін.

Еколого-парадигмальні підходи формування світоглядних цінностей до природи вивчали Л. Білик [16], О. Грошовенко [61], О. Колонькова [110], К. Маргламова [140], О. Плахотнік [173], Г. Тарасенко [226], Є. Флешар [237], Г. Ярчук [254] та ін.; екологічного світогляду – В. Вербицький [35], А. Кмець [108], Н. Негруца [153], Н. Немченко [155], Н. Нетребко [156], С. Совгіра [212] та ін; світоглядних знань – Л. Корміна [114]; екологічної культури – Н. Казанішена [103], Н. Кравець [117], Г. Тарасенко [227], Л. Фенчак [234] та ін. Окремі питання природоохоронної діяльності на державному рівні розкрито у працях про управлінську діяльність – В. Борейко [26], Н. Кривокульської [119], О. Максимович [138], Д. Стрільчук [217].

Однак результати дослідження ступеня наукової розробки проблеми екологічної освіти і виховання засвідчили, що практично поза увагою науковців залишається питання комплексного, системного дослідження проблеми формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності.

Отже, соціальна значущість потреби вдосконалення процесу формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності та недостатня розробленість цієї проблеми в теорії й практиці зумовили вибір теми дослідження – «Формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності».

ВИСНОВКИ

У дослідження проведено теоретичне узагальнення і запропоновано новий підхід до розв'язання актуального завдання формування світоглядних переконань у студентів педагогічних університетів, що дозволило обґрунтувати модель забезпечення цього процесу, визначити та експериментально перевірити педагогічні умови в системі професійної підготовки студентів. Результати наукового пошуку засвідчили досягнення мети, виконання сформульованих завдань і послугували підставою для низки аргументованих висновків:

1. Проаналізовано стан дослідження проблеми в науково-педагогічній літературі, що засвідчив актуальність проблеми екологічної освіти і виховання для дослідників, необхідність розробки методичних аспектів забезпечення процесу формування екологічних якостей особистості; з'ясовано важливість проблеми формування у молоді екологічної поведінки у природі задля розв'язання екологічних проблем, сприяння формуванню у студентів світоглядних переконань щодо бережливого ставлення до навколишнього природного середовища та набуття практичного досвіду природоохоронної діяльності.

Аналіз наукових джерел засвідчив, що розвиток екологічної освіти і природоохоронної діяльності у процесі становлення суспільства і науки проходив у декілька етапів: кінець XIX – до 60-х років XX ст.; з кінця 60-х по 90-і роки XX ст.; 90 р.р. XX ст.; з кінця 90-х р.р. XX ст. – до сьогоднішніх днів.

Розкрито зміст і уточнено сутність ключових понять дослідження: «світогляд», «переконання», «світоглядні переконання», «засоби природоохоронної діяльності», «формування світоглядних переконань засобами природоохоронної діяльності».

Уточнено сутність феномену *«формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності»*, який розуміємо як процес формування самосвідомості особистості на основі екологічних знань, світоглядних переконань, екологічних цінностей та норм поведінки особистості у природі щодо збереження навколишнього природного середовища, який забезпечується за допомогою різноманітних форм, активних методів і засобів організації та проведення природоохоронної діяльності, необхідних для виховання гармонійних відносин у системі «людина – суспільство

– природа».

2. Визначено структурні компоненти формування світоглядних переконань у студентів педагогічних університетів: *ціннісно-мотиваційний* із показниками: особистісно-ціннісні установки та переконання про бережливе ставлення до навколишнього середовища; сформованість мотивів до природоохоронної діяльності в майбутній професійній справі; *когнітивно-інформаційний* із показниками: наявність системи знань з охорони природи; оволодіння екологічними поняттями; знання основних форм природоохоронної діяльності; знання теорії та методики проведення природоохоронних заходів; *діяльнісно-практичний* із показниками: володіння методикою організації природоохоронних заходів; уміння використовувати міжпредметні знання; вміння діагностувати й оцінювати екологічну діяльність; сформованість практичних знань, умінь, навичок природоохоронної діяльності; здатність до розробки та впровадження різноманітних форм природоохоронної діяльності в майбутній професійній діяльності.

На основі уточнених компонентів та показників охарактеризовано рівні сформованості світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності: високий, середній, низький.

3. Обґрунтовано та апробовано модель формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності, яка включає такі блоки: *методологічно-цільовий блок* (мета, підходи, принципи); *змістово-процесуальний блок* (зміст, форми, методи, технології формування світоглядних переконань у студентів засобами природоохоронної діяльності); *результативний блок* (компоненти, рівні сформованості світоглядних переконань засобами природоохоронної діяльності, відповідний результат).

4. Розроблено та експериментально перевірено педагогічні умови формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності: удосконалення змісту фахових дисциплін природоохоронною тематикою для засвоєння студентами екологічних і природоохоронних знань; забезпечення позитивної мотивації студентів до здійснення природоохоронної діяльності шляхом упровадження активних методів і форм її організації; залучення студентів до активної природоохоронної діяльності.

Перша педагогічна умова – удосконалення змісту фахових

дисциплін природоохоронною тематикою для засвоєння студентами екологічних і природоохоронних знань – реалізовувалася через доповнення екологічним і природоохоронним матеріалом змісту навчальних дисциплін, удосконалення програми педагогічної практики шляхом використання інноваційних форм природоохоронної діяльності; розроблення методичних рекомендацій для студентів з педагогічної практики у школі «Організація природоохоронної діяльності».

Друга педагогічна умова – забезпечення позитивної мотивації студентів до здійснення природоохоронної діяльності шляхом упровадження активних методів і форм її організації – реалізовувалася шляхом використання під час занять активних методів, як-от: аналіз конкретних ситуацій, метод проектів, кейс-метод; організаційних форм: аудиторних – проблемна лекція, семінар – ділова гра, прес-конференція, екологічний бумеранг, екологічний турнір, усний журнал, – та позааудиторних – конкурси, виставки, природоохоронні акції, екскурсії, експедиції, екологічний моніторинг, науково-дослідна робота, фахова навчально-польова практика.

Третя педагогічна умова – залучення студентів до активної природоохоронної діяльності – реалізовувалася під час організації та проведення природоохоронної діяльності та різноманітних заходів (природоохоронні акції, фестивалі, природоохоронні проекти, конкурси студентських робіт на природоохоронну тематику, тижні екології, проведення екологічного моніторингу екосистем луків, водойм, експедиції до р. Південний Буг, екологічні походи та ін.).

Встановлено, що впровадження моделі та реалізація педагогічних умов формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності дозволили досягти позитивних змін у рівнях сформованості у експериментальній групі порівняно з контрольною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова Н. М. Теоретические основы профессиональной подготовки учащихся по профессиям экологического профиля : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.08 / Александрова Наталья Михайловна. – СПб., 1998. – 428 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник для студ., аспір. та молодих викл. вищих навч. закл. / Анатолій Миколайович Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 557 с.
3. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання : навч. посіб. / А. М. Алексюк. – К. : ІСДО, 1993. – 220 с.
4. Алексеева Т. В. Формування валеологічної свідомості – шлях підвищення рівня здоров'я індивіда / Т. В. Алексеева, С. І. Ключка // Валеологія : сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку : матеріали V Міжнар. науково-практ. конф. (м. Харків, 12–14 квітня 2007 р.) : в 4 т. / за ред. проф. М. С. Гончаренко. – Х., 2007. – Т. 4. – С. 191–197.
5. Аллен Р. Как спасти землю: Всемирная стратегия охраны природы / Р. Аллен ; пер. с англ. А. Г. Николаевского, Е. А. Сазоновой. – М. : Мысль, 1983. – 172 с.
6. Альбуханова-Славская К. А. Личность в процессе деятельности / К. А. Альбуханова-Славская // Психология личности : хрестоматия : в 2-х т. – Самара : Бахрах, 1999. – Т. 2. – С. 131–137.
7. Альшаєва О. М. Нерозривність навчання та виховання / О. М. Альшаєва, Н. С. Рибаківа // Виховний процес у технічному вузі: проблеми та рішення : матер. Всеукр. метод. конф. / Донбаський гірничо-металургійний інститут. – Алчевськ : ДГМІ, 2001. – С. 40.
8. Ананьев Б. Г. О проблеме современного человекознания / Б. Г. Ананьев. – М. : Наука, 1977. – 380 с.
9. Андреева Т. Т. Становлення етичних аспектів відношення «людина – природа» : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.07 «Етика» / Т. Т. Андреева. – К., 2002. – 16 с.
10. Ашмание М. Г. Мировоззрение и условия его формирования / М. Г. Ашмание. – Рига : Зинатие, 1977. – 118 с.
11. Бабанский Ю. К. Проблемы повышения эффективности

- педагогических исследований: дидактический аспект / Юрий Константинович Бабанский. – М. : Педагогика, 1982. – 192 с.
12. Батищев Г. С. Познание, деятельность, общение / Г. С. Батищев // Теория познания : в 4 т. / Г. С. Батищев. – М. : Мысль, 1991. – Т. 2: Социально-культурная природа познания. – С. 119–135.
  13. Бех І. Д. Виховання особистості : навч.-метод. видання : в 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 1 : Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – 280 с.
  14. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : наук.-метод. посібник / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 1998. – 204 с.
  15. Білик Л. І. Екологічна відповідальність студентів: теоретико-методичний аспект : монографія / Л. І. Білик. – Черкаси : Вертикаль ; Кандич С. Г., 2005. – 340 с.
  16. Білик Л. І. Теоретико-методичні основи формування екологічної відповідальності студентів у системі виховної роботи вищого технічного навчального закладу : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Людмила Іванівна Білик. – Черкаси, 2004. – 461 с.
  17. Білик Л. І. Формування екологічної відповідальності студентів : наук.-метод. посібник / Л. І. Білик. – Черкаси : Вертикаль, 2003. – 240 с.
  18. Білоус О. В. Психологічні характеристики екологічності свідомості особистості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.01 «Загальна психологія, історія психології» / О. В. Білоус. – К., 2006. – 18 с.
  19. Білявський Г. О. Основи загальної екології : підручник / Г. О. Білявський, М. М. Падун, Р. С. Фурдуй. – 2-е вид., зі змінами. – К. : Либідь, 1995. – 368 с.
  20. Білявський Г. О. Розробка та впровадження методології впливу екологічної освіти і культури на стратегію гармонійного розвитку України : звіт про науково-дослідну роботу / Г. О. Білявський // Фондові матеріали Українського інституту досліджень навколишнього середовища при РНБОУ. – К., 2002. – С. 15–29.
  21. Бодалев А. А. Личность и общение : избранные труды / А. А. Бодалев. – М. : Педагогика, 1983. – 271 с.
  22. Божович Л. И. Проблемы формирования личности : избр. психол. труды / Л. И. Божович ; под ред. Д. И. Фельдштейна. – М. : Воронеж : Ин-т практической психологии, 1995. – 352 с.

23. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник для слухачів закл. підв. кваліфікації системи вищої освіти / Ярослав Якович Болюбаш. – К. : Компас, 1997. – 64 с.
24. Бондар Г. О. Формування гуманістичного світогляду майбутніх учителів у процесі вивчення філологічних дисциплін : дис. ... кандидата. пед. наук : 13.00.04 / Бондар Галина Олександрівна. – Умань, 2011. – 237 с.
25. Бондарєва К. І. Педагогічний аналіз інноваційної діяльності вчителя : наук.-метод. посібник / К. І. Бондарєва, О. Т. Козлова. – Суми : Слобожанщина, 2001. – 44 с.
26. Борейко В. І. Оцінка економіко-екологічної ефективності і механізм удосконалення природокористування у промисловості : дис. ... кандидата економ. наук : 08.08.01 / Борейко Володимир Іванович. – Рівне, 2001. – 252 с.
27. Бровдій В. М. Закони екології (соціально-економічні, геофізичні та геохімічні) : навч. посібник з екології / В. М. Бровдій, О. О. Гаца ; Національний пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Українська екологічна академія наук. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 179 с.
28. Буровский А. М. Эволюция экологического образования / А. М. Буровский // Экология и жизнь. – 2006. – Вып. 2, № 51. – С. 31–37.
29. Бэкон Ф. Сочинения : в 2 т. / Фрэнсис Бэкон ; сост., общ. ред. и вступит. ст. А. Л. Субботина. – М. : Мысль, 1971. – Т. 1. – 590 с.
30. Вандишев В. М. Філософія: екскурс в історію вчень і понять : [конспект лекцій] / В. М. Вандишев. – Суми : Мрія-1, 1996. – 316 с.
31. Варго О. М. Екологічна свідомість як умова становлення екологічного суспільства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / О. М. Варго. – Х., 2006. – 21 с.
32. Васюта О. А. Екологічна політика: національні та глобальні реалії : в 4-х т. / О. В. Васюта, С. І. Васюта, Г. Г. Філіпчук. – Чернівці : Зелена Буковина, 2004. – Т. 4. – 552 с.
33. Ващенко Г. Г. Виховний ідеал : підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Г. Ващенко. – Полтава : Ред. газ. Полтавський вісник, 1994. – 191 с.

34. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход : метод. пособие / Андрей Александрович Вербицкий. – М. : Высшая школа, 1991. – 207 с.
35. Вербицкий В. В. Формування практичного розуму цілеспрямованого учня: з досвіду сталого розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти / В. В. Вербицький. – К. : Деміур, 2002. – 232 с.
36. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста / Владимир Иванович Вернадский. – М. : Наука, 1988. – 520 с.
37. Вернадский В. И. Химическое строение биосферы земли и ее окружение / В. И. Вернадский. – М. : Наука, 1965. – 304 с.
38. Виховання в контексті соціальної адаптації студентства : матер. Міжнар. науково-практ. конф.-семінару керівників ВНЗ та вчених-дослідників в сучасних умовах : в 2 ч. / ред. В. І. Астахова. – Х., 2003. – Ч. 2. – 220 с.
39. Виховання громадянина: психолого-педагогічний і народознавчий аспекти : навчально-метод. посібник / П. Р. Ігнатенко, В. Л. Поплужний, Н. І. Косарева, Л. В. Крицька. – К. : ІЗМН, 1997. – 252 с.
40. Виховання екологічного світогляду студентів / О. М. Полумбрик, О. П. Перепелиця, В. М. Іщенко, Л. І. Тилтіна // Виховання студентів у технічному вузі: методологічні засади, практика, перспективи : тези доп. Всеукраїнської науково-метод. конф. / за ред. О. Д. Горбула, М. Г. Кітова, В. Л. Павлова. – К. : Український державний університет харчових технологій, 1996. – С. 84.
41. Виховна робота в закладах освіти України / Інститут змісту і методів навчання ; упоряд. С. В. Кириленко, Н. О. Климова. – К., 1998. – 225 с.
42. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: психол. очерк : кн. для учителя / Л. С. Выготский. – 3-е изд. – М. : Просвещение, 1991. – 93 с.
43. Гайденко П. П. Бытие и разум / П. П. Гайденко // Вопросы философии. – 1997. – № 7. – С. 43–51.
44. Гальперин П. Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий / Петр Яковлевич Гальперин // Исследования мышления в советской психологии : сб. науч. трудов / под ред. Е. В. Шороховой. – М. : Наука, 1966. – С. 236–278.

45. Гардашук Т. В. Сучасний екологізм: теоретичні засади та практичні імплікації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філос. наук : спец. 09.00.09 «Філософія науки» / Т. В. Гардашук. – К., 2006. – 37 с.
46. Гегель Г. В. Ф. Лекции по философии истории / Георг Вильгельм Фридрих Гегель. – СПб. : Наука, 1993. – 480 с.
47. Гершунский Б. С. Прогностические методы в педагогике : монография / Борис Семенович Гершунский. – К. : Вища школа, 1974. – 208 с.
48. Гладкий М. П. Трансформація смисложиттєвих орієнтирів за умов сучасної екологічної ситуації в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.09 «Філософія науки» / М. П. Гладкий. – К., 2002. – 18 с.
49. Гладушина Р. М. Роль нравственного императива в эпоху ноосфер / Р. М. Гладушина, А. И. Гладушин // Наука и образование на пороге III тысячелетия : тез. докл. межд. конгресса (г. Минск, 3–6 октября 2000 г.) : в 2 кн. / Венецианский офис ЮНЕСКО, НАН Беларуси, Мин-во образования республики Беларусь. – Минск, 2000. – Кн. 2. – С. 9–10.
50. Глазачев С. Н. Экологическая культура и образование: очерки социальной экологии : учебное пособие / С. Н. Глазачев, Е. А. Когай. – М. : Горизонт, 1999. – 232 с.
51. Глухова Г. Г. Аксіологічні засади формування екологічної культури студентів вищих технічних навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Г. Г. Глухова. – К., 2008. – 20 с.
52. Глушкова Н. М. Екологічна культура та формування духовності студентської молоді [Електронний ресурс] / Н. М. Глушкова, О. Р. Слободянюк // Гуманізм та освіта : матер. IX Міжнар. науково-практ. конф., (м. Вінниця, ВНТУ, 10–12 червня 2008 р.). – Режим доступу : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/txt/06gnmdsm.php>
53. Гоббс Т. Избранные произведения : в 2 т. / Томас Гоббс. – М. : Мысль, 1964. – Т. 1. – 583 с.
54. Голубова Г. В. Інтегративний підхід до роботи з педагогічно-обдарованими студентами в освітньо-виховному просторі вищого навчального закладу : дис. ... кандидата пед. наук :

- 13.00.04 / Голубова Ганна Василівна. – Умань, 2014. – 315 с.
55. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко ; гол. ред. С. Головка. – К. : Либідь, 1997. – 374 с.
56. Грачева В. И. Педагогические условия формирования экологических убеждений как компонента научного мировоззрения учащихся : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Грачева Валентина Ивановна. – М., 2001. – 157 с.
57. Грезе О. В. Особливості формування екологічної свідомості у студентів гуманітарного та технічного напрямів підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / О. В. Грезе. – К., 2009. – 20 с.
58. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти) : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Гриньова Валентина Миколаївна. – Х., 2000. – 419 с.
59. Groshovenko O. P. Methodika formuvannya u molodshix shkoliariv dbaylivogo stavlennya do pryrody : metod. rekom. dlya stud. спец. «Pochatkove navchannya» / O. P. Groshovenko. – Vinnytsya, 2007. – 64 s.
60. Groshovenko O. P. Modelyuvannya vzasmovidnosin u sistemі «dityna – pryroda»: problemy pedagogichnogo kerivnicтва / O. P. Groshovenko // Gumanistichno spryamovanyy vikhovnyy protses i stanovlennya osobystosti : zb. nauk. pratsy. – K. : VIRA Inсайт, 2001. – Kn. 2. – S. 153–159.
61. Groshovenko O. P. Formuvannya u molodshix shkoliariv dbaylivogo stavlennya do pryrody u pozauronchniy vikhovnyy roboti : avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya kand. pед. nauk : спец. 13.00.07 «Teoriya i metodika vikhovannya» / O. P. Groshovenko. – K., 2007. – 16 s.
62. Guменюк Н. Г. Личность преподавателя и современные проблемы воспитания в высшей школе / Н. Г. Гуменюк // Виховний процес у технічному вузі: проблеми та рішення : матер. Всеукр. метод. конф. (м. Алчевськ, 15–16 листопада 2001 р.) / Донбаський гірничо-металургійний інститут. – Алчевськ : ДГМІ, 2001. – С. 34.
63. Деркач В. Л. Теорія прийняття рішень при розв'язанні екологічних проблем (філософсько-методологічні аспекти) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец.

- 09.00.09 «Філософія науки» / В. Л. Деркач. – К., 2001. – 18 с.
64. Дерябо С. Д. Экологическая педагогика и психология : учеб. пособие для студ. вузов / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1996. – 480 с.
65. Деятельностный подход в психологии: проблемы и перспективы : сб. науч. трудов / под ред. В. В. Давыдова, Д. А. Леонтьева. – М. : АПН СССР, 1990. – 180 с.
66. Деятельность: теория, методология, проблемы : [сборник] / сост. И. Т. Касавин. – М. : Политиздат, 1990. – 180 с.
67. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища : навч. посіб. / В. С. Джигирей. – К. : Знання, 2000. – 203 с.
68. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения : научное издание / Адольф Дистервег ; [сост. В. А. Ротенберг ; бщ. ред. и предисл. Е. Н. Медынского]. – М. : Учпедгиз, 1956. – 374 с.
69. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / Ілона Миколаївна Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
70. Дьяченко М. И. Психология высшей школы: особенности деятельности студентов и преподавателей вуза / М. И. Дьяченко, Л. И. Кандыбович. – Минск : Высшая школа, 1978. – 319 с.
71. Екологічне виховання молодших школярів : навч. посіб. для студ. пед. фак. і вчителів почат. класів / О. А. Біда, Г. П. Волошина, В. П. Гонзуль [та ін.]. – К. : Науковий світ, 2002. – 336 с.
72. Екологія і культура : монографія / за ред. В. С. Крисаченко, С. В. Кримського, М. А. Голубця [та ін.]. – К. : Наукова думка, 1991. – 260 с.
73. Еколого-психологічні чинники сучасного способу життя : кол. монографія / Ю. М. Швалб, О. Л. Вернік, О. М. Гарнець [та ін.] ; за ред. Ю. М. Швалба. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 276 с.
74. Загальна психологія : підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.
75. Задорожна О. Активні методи в екологічній освіті та вихованні студентів педагогічних університетів / Олена Задорожна // IV Всеукраїнські наукові читання пам'яті Сергія Тарашука : матер. Всеукр. науково-практ. конф. з міжнародною участю,

- (м. Миколаїв, 23–24 квітня 2015 р.) / Чорноморський держ. ун-т ім. П. Могили. – Миколаїв : ФОП Швець В. Д., 2015. – С. 79–83.
76. Задорожна О. М. Актуальність проблеми природоохоронної діяльності в економічних та педагогічних дослідженнях / Олена Задорожна // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : зб. наук. праць Уманського держ. пед. ун-ту ім. П. Тичини / [ред. кол. : Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін.]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. – Вип. 46. – С. 20–25.
77. Задорожна О. М. Екологічне виховання студентів засобами природоохоронної діяльності / Олена Задорожна // Наукові записки екологічної лабораторії УДПУ / ред. кол. : Г. Є. Гончаренко (відп. ред.), І. А. Акімов, О. В. Браславська. – К. : О. Т. Ростунов, 2013. – Вип. 16. – С. 121–124.
78. Задорожна О. М. Інноваційні форми природоохоронної діяльності у розвитку мотивації до пізнання навколишнього світу / Олена Задорожна // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Стратегії розвитку екологічної освіти у ХХІ столітті» (м. Миколаїв, Україна, 27–28 березня 2014 р.) / Чорноморський держ. ун-т ім. П. Могили ; кол. авторів. – Миколаїв : ФОП Швець В. Д., 2014. – С. 69–71.
79. Задорожна О. М. Ключові поняття в дослідженні проблеми формування екологічної культури студентів педагогічних вищих навчальних закладів / Олена Задорожна // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [гол. ред. М. Т. Мартинюк]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. – Ч. 4. – С. 125–130.
80. Задорожна О. М. Метод проектів в екологічній освіті та вихованні / Олена Задорожна // Наукові записки екологічної лабораторії УДПУ / ред. кол. : Г. Є. Гончаренко (відп. ред.), О. В. Браславська, Г. І. Денисик. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. – Вип. 17. – С. 78–81.
81. Задорожна О. М. Навчально-методичне забезпечення у напрямі формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності : навч.-метод. посібник / О. М. Задорожна. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. – 96 с.
82. Задорожна О. М. Підготовка студентів педагогічних університетів до природоохоронної роботи / Олена Задорожна // Екологічний шлях у майбутнє : матер. Всеукр. наук.-практ.

- конф. (Умань, 29–30 березня 2012 р.) / Мін-во освіти і науки, молоді та спорту України, Уманський держ. пед. ун-т [та ін.]. – К. : Науковий світ, 2012. – С. 91–93.
83. Задорожна О. М. Природоохоронні ландшафтні екосистеми природно-заповідного фонду Уманщини / Задорожна О. М., Совгіра С. В., Гончаренко Г. Є. // Цілі збалансованого розвитку для України : матер. Міжнар. конф. (Київ, 18–19 червня 2013 р.). – К. : Центр екологічної освіти та інформації, 2013. – С. 28–31.
84. Задорожна О. М. Проблема охорони природи в управлінській діяльності / Олена Задорожна // Наукові записки екологічної лабораторії УДПУ / ред. кол. : Г. Є. Гончаренко (відп. ред.), В. М. Бровдій, Г. І. Денисик. – К. : Науковий світ, 2012. – Вип. 15. – С. 119–122.
85. Задорожна О. М. Проблема формування професійних якостей особистості під час природоохоронної діяльності / Олена Задорожна // Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки» / [гол. ред. : А. І. Кузьмінський та ін.]. – Черкаси : Черкаський національний університет, 2013. – Вип. 21(274). – С. 43–46.
86. Задорожна О. М. Роль природоохоронної діяльності у формуванні екологічної свідомості студентів педагогічних університетів / Олена Задорожна // Формування компетентного фахівця в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу : матер. Всеукр. науково-метод. семінару (м. Умань, 12 квітня 2013 р.) / ред. кол. : Ярошинська О. О. [та ін.]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. – 174 с.
87. Задорожна О. М. Технологія поєднання інноваційних методів та організаційних форм у екологічній освіті та вихованні / Олена Задорожна // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки / ред. кол. : В. В. Радул, С. П. Величко [та ін.]. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – Вип. 131. – С. 98–101.
88. Задорожна О. М. Формування екологічних переконань у студентів педагогічних університетів засобами природоохоронної роботи / Олена Задорожна // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. праць Уманського держ. пед. ун-ту ім. П. Тичини / [ред. кол. : Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін.]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. – Вип. 5, ч. 1. – С. 159–165.
89. Задорожна О. М. Формування екологічної свідомості

- особистості засобами природоохоронної діяльності / Олена Задорожна // *Фундаментальні та прикладні дослідження в географічній, екологічній та хімічній освіті : матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Умань, 14–15 листопада 2013 р.)*. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2013. – С. 38–41.
90. Задорожна О. М. Формування мотивації студентів до здійснення природоохоронної діяльності / Олена Задорожна // *Природничі науки в системі освіти : матер. Всеукр. науково-практ. інтернет-конф., 26 березня 2015 р., м. Умань*. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. – С. 98–100.
91. Задорожна О. М. Формування світоглядних переконань студентів у природоохоронній діяльності / Олена Задорожна // *Наукові записки екологічної лабораторії УДПУ / ред. кол. : Г. Є. Гончаренко (відп. ред.), І. А. Акімов, В. М. Бровдій [та ін.]*. – К. : Науковий світ, 2011. – Вип. 14. – С. 128–131.
92. Задорожная Е. М. Роль средств природоохранной деятельности в экологическом воспитании будущих учителей / Е. М. Задорожная // *Естественно-гуманитарные исследования*. – 2015. – № 8(2). – С. 49–54.
93. Захлебный А. Н. Охрана природы в школьном курсе биологии : пособие для учителя / А. Н. Захлебный, И. Д. Зверев, И. Т. Суравегина. – М. : Просвещение, 1977. – 207 с.
94. Захлебный А. Н. Принципы и условия экологического образования в школе / А. Н. Захлебный // *Педагогические принципы и условия экологического образования : [сб. науч. трудов]*. – М. : Изд-во АПН СССР, 1983. – С. 10–20.
95. Захлебный А. Н. Школа и проблемы охраны природы: содержание природоохранительного образования / А. Н. Захлебный. – М. : Педагогика, 1981. – 184 с.
96. Зверев И. Д. Учебные исследования по экологии в школе: методы и средства обучения / И. Д. Зверев. – М. : Сфера, 1993. – 324 с.
97. Зверев И. Д. Экология в школьном обучении: новый аспект образования / Иван Дмитриевич Зверев. – М. : Знание, 1980. – 95 с.
98. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія / І. А. Зязюн. – Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.
99. Иванова Т. В. Педагогические основы культурологической подготовки будущего учителя : дис. ... доктора пед. наук :

- 13.00.08 / Иванова Татьяна Викторовна. – Волгоград, 2002. – 367 с.
100. Іващенко С. Екологічна культура в контексті національного виховання / С. Іващенко // Освіта і управління. – 1999. – № 4. – С. 107–115.
101. Ілійчук Л. В. Організаційно-педагогічні засади природоохоронної діяльності учнів молодших класів на західноукраїнських землях (1919–1939 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Л. В. Ілійчук. – Івано-Франківськ, 2007. – 20 с.
102. Ільченко В. Р. Особистісно орієнтована модель природничо-наукової освіти «Довкілля» / В. Р. Ільченко // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992–2002 рр. : зб. наукових праць до 10-річчя АПН України / АПН України. – Х. : ОВС, 2002. – Ч. 1. – С. 383–393.
103. Казанішена Н. В. Формування екологічної культури студентів у процесі викладання екології / Н. Казанішена // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [гол. ред. М. Т. Мартинюк]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. – Ч. 1. – С. 86–94.
104. Калініченко А. І. Педагогічні умови організації самовиховання студентської молоді : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / А. І. Калініченко. – Тернопіль, 2002. – 16 с.
105. Кант І. Критика чистого розуму / І. Кант // Сочинения : в 6 т. / І. Кант ; под общей ред. В. Ф. Асмуса, А. В. Гульги, Т. И. Ойзермана. – М. : Мысль, 1964. – Т. 3: Критика чистого разума. – 789 с.
106. Кічук Я. В. Теоретичні і методичні засади формування правової компетентності майбутнього соціального педагога в умовах університетської педагогічної освіти : дис. ... кандидата пед. наук. : 13.00.04 / Кічук Ярослав Валерійович. – Одеса, 2010. – 425 с.
107. Ключка С. І. Формування екологічної компетентності студентів технологічного університету засобами природоохоронної діяльності : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.07 / Ключка Світлана Іванівна. – Черкаси, 2012. – 269 с.

108. Кмець А. Роль екологічних знань у формуванні екологічної свідомості студентів / Алла Кмець // Вища освіта України. – 2002. – № 4. – С. 99–103.
109. Коберник О. М. Педагогічний моніторинг як складова управління виховним процесом у загальноосвітньому навчальному закладі / О. М. Коберник // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 2. – С. 66–76.
110. Колонькова О. О. Виховання у старшокласників ціннісного ставлення до природи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / О. О. Колонькова. – К., 2003. – 21 с.
111. Коменський Я. А. Вибрані педагогічні твори : [в 2 т.] / Коменський Я. А. ; під ред. А. А. Красовського. – К. : Радянська школа, 1940. – Т. 1 : Велика дидактика. – 1940. – 248 с.
112. Кондратюк Н. В. Досвід впровадження багаторівневого естетичного та екологічного виховання студентів хімічного факультету Дніпропетровського національного університету [Електронний ресурс] / Н. В. Кондратюк, В. Ф. Варгалюк, А. О. Павлова // Гуманізм та освіта : матер. VIII міжнародної науково-практ. конф. / Дніпропетровський нац. ун-т. – Режим доступу : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/2/>
113. Концепція екологічної освіти України : затв. рішенням Колегії МОН України (прот. № 13/6-19 від 20.12.2001 р.) // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – № 7. – С. 3–23.
114. Корміна Л. І. Формування світоглядних знань підлітків у процесі навчально-пізнавальної діяльності : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Корміна Лариса Іванівна. – Луцьк, 1998. – 189 с.
115. Король О. В. Формування екологічної культури учнів V–VI класів у процесі вивчення інтегративного курсу «Навколишній світ» : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / О. В. Король. – К., 1999. – 19 с.
116. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Григорій Силевич Костюк ; під ред. М. М. Проколієнко ; упоряд.: В. В. Андрієвська, Г. О. Балл, О. Т. Губко, О. В. Проскура. – К. : Рад. школа, 1989. – 608 с.

117. Кравець Н. Б. Формування системних знань про живу природу в учнів основної школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / Н. Б. Кравець. – К., 2007. – 20 с.
118. Кремень В. Сучасна філософія освіти як визначний фактор авторитету соціальної держави / В. Кремень // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2004. – № 2. – С. 3–10.
119. Кривокульська Н. М. Організація управління і регулювання природоохоронної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.02.03 «Організація управління, планування і регулювання економікою» / Н. М. Кривокульська. – Л., 2006. – 24 с.
120. Крисаченко В. С. Людина і біосфера: основи екологічної антропології : підручник / В. С. Крисаченко ; Міжнар. фонд «Відродження». – К. : Заповіт, 1998. – 687 с.
121. Крюкова О. В. Формування екологічно доцільної поведінки молодших школярів : дис. ... кандидата пед. наук. : 13.00.07 / Крюкова Олена Вікторівна. - Київ, 2005. – 186 с.
122. Ксин Р. Некоторые размышления о настоящем и будущем человечества / Ру Ксин // Диалог в Брайтоне. Человек в настоящем и будущем : (по материалам выступлений зарубежных философов на XVIII Всемирном философском конгрессе, август 1988 г.). – М. : Знание, 1989. – С. 31–42. – («Зарубежная философия в прошлом и настоящем»).
123. Кузьмина Н. В. Уровни педагогических способностей и проблемы социальной перцепции / Н. В. Кузьмина // Теоретические и прикладные проблемы психологии познания людьми друг друга / под общ. ред. А. А. Бодалева. – Краснодар, 1975. – С. 251–253.
124. Куриленко П. І. Створення високоефективних методик аналізу води та ґрунтів / П. І. Куриленко, М. О. Бондаренко // Сучасні проблеми екології та геотехнологій : тези VI Міжнародної наукової конференції студентів, магістрів та аспірантів, (м. Житомир, 18–20 березня 2009 р.). – Житомир : ЖДТУ, 2009. – С. 88–89.
125. Кучай О. В. Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів засобами природоохоронної роботи / О. В. Кучай // Вісник Черкаського Університету. – 2015.– № 39 (372). – Серія :

Педагогічні науки. – С. 16-19.

126. Кучерявий В. П. Урбоекологія / В. П. Кучерявий // Екологічна енциклопедія : у 3 т. / А. В. Толстоухов (гол. ред.). – К. : Центр екологічної освіти та інформації, 2008. – Т. 3. – С. 322–323.
127. Кэррол И. Эмоции человека / Изард Кэррол ; под ред.: Л. Я. Гозмана, М. С. Егоровой ; вступ. ст. А. Е. Ольшанниковой. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1980. – 439 с.
128. Легков Є. І. Переконавання та їх виховання у дітей / Є. І. Легков. – К. : Рад. школа, 1960. – 52 с.
129. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1975. – 304 с.
130. Лисенко Н. В. Теорія і методика формування еколого-педагогічної культури вихователя дошкільного закладу в системі вищої педагогічної освіти України : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Лисенко Неллі Василівна. – Івано-Франківськ, 1996. – 391 с.
131. Лихачев Б. Т. Экология личности / Б. Т. Лихачев // Педагогика. – 1993. – № 2. – С. 19–24.
132. Логутіна Н. В. Формування готовності до професійного іншомовного спілкування у майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності : дис. ... кандидата пед. наук. : 13.00.04 / Логутіна Наталія Володимирівна. – Вінниця, 2006. – 184 с.
133. Локшина О. І. Сучасні тенденції екологічної освіти / О. І. Локшина, Н. А. Пустовіт // Шлях освіти. – 1999. – № 2. – С. 27–29.
134. Лось В. А. Человек и природа: социально-философские аспекты экологических проблем / В. А. Лось. – М. : Политиздат, 1978. – 224 с.
135. Лук'янова Л. Б. Екологічна компетентність майбутніх фахівців : навч.-метод. посібник / Л. Б. Лук'янова, О. В. Гуренкова ; Ін-т педагогічної освіти дорослих АПН України, Київська держ. академія водного транспорту ім. П. Конашевича-Сагайдачного. – Київ – Ніжин : ПП Лисенко, 2008. – 243 с.
136. Лук'янова Л. Б. Феномени екологічної компетентності / Л. Б. Лук'янова // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. праць / редкол.: Н. Г. Ничкало (голова) [та ін.]. – Київ – Вінниця : Вінниця, 2008. – С. 136–145.
137. Лукьянова М. И. Психолого-педагогическая компетентность

- учителя: диагностика и развитие : монография / М. И. Лукьянова. – Ульяновск : УИПКПРО, 2002. – 184 с.
138. Максимович О. М. Економічний механізм управління природокористуванням в агропромисловому комплексі / О. М. Максимович, П. М. Купчак // Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». – 2006. – № 7. – С. 203–209.
139. Мамедов Н. М. Подготовка учащихся по экологии. Содержание и требования / Н. М. Мамедов, И. Т. Суравегина // Биология в школе. – 1996. – № 2. – С. 25–28.
140. Маргламова К. Г. Виховання в учнів ціннісного ставлення до природи як складової природоохоронної роботи в основній школі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / К. Г. Маргламова. – Умань, 2011. – 20 с.
141. Маркова А. Формирование мотивации учения : кн. для учителя / А. К. Маркова, Т. А. Матис, А. Б. Орлов. – М. : Просвещение, 1990. – 192 с. – (Серия «Психологическая наука – школе»).
142. Маслоу А. Теория человеческой мотивации / Абрахам Гарольд Маслоу // Психология мотивации и эмоций / под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, М. В. Фаликман. – М. : ЧеРо, МПСИ, Омега-Л, 2006. – С. 238–257.
143. Методологічні аспекти екологічного виховання студентів в сучасних умовах / В. Г. Старчак, В. О. Аніщенко, І. М. Курмакова [та ін.] // Виховання студентів у технічному вузі: методологічні засади, практика, перспективи : тези доповідей Всеукраїнської науково-метод. конф. / за ред. О. Д. Горбула, М. Г. Кітова, В. Л. Павлова. – К. : Український державний університет харчових технологій, 1996. – С. 83.
144. Миронов А. В. Содержание экологического образования будущего учителя : монография / Анатолий Владимирович Миронов ; научн. ред. Л. Ю. Сироткин. – Казань : Изд-во Казанского ун-та, 1989. – 219 с.
145. Михайлова Е. А. Кейс и кейс-метод: общие понятия / Е. А. Михайлова // Маркетинг. – 1999. – № 1. – С. 109–117.
146. Моделирование как метод научного исследования: гносеологический анализ : монография / Б. А. Глинский, Б. С. Грязнов, Б. С. Дынин, Е. П. Никитин. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1965. – 248 с.

147. Молотова О. М. Філософсько-методологічний аналіз процесу трансформації сучасного екологічного світогляду : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.09 «Філософія науки» / О. М. Молотова. – К., 2006. – 19 с.
148. Монтессорі М. Метод наукової педагогіки та практика його в домах для дитини / М. Монтессорі ; пер. з італ. В. Щербаненко. – К. : Держ. вид-во, 1921. – 156 с.
149. Навчальний процес у вищій педагогічній школі : навч. посібник / за заг. ред. О. Г. Мороза. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. – 338 с.
150. Навчальні програми з фундаментальних і спеціальних географічних дисциплін : навч. програми / О. В. Тімець, С. Г. Половка, О. І. Ситник [та ін.] ; укладач О. В. Тімець. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2010. – 256 с.
151. Навчальні програми польових практик з фундаментальних і спеціальних географічних дисциплін : навч. програми / О. В. Тімець, С. Г. Половка, О. І. Ситник [та ін.] ; укладач О. В. Тімець. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2010. – 144 с.
152. Насонова А. А. Становление профессиональной экологической компетентности студентов горного колледжа (средствами химических дисциплин) : автореф. дис. на соиск. ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / А. А. Насонова. – Чита, 2007. – 19 с.
153. Негруца Н. А. Формування екологічного світогляду студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації аграрного профілю у процесі вивчення економічних дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Терія і методика професійної освіти» / Н. А. Негруца. – К., 2003. – 19 с.
154. Некос А. Н. Екологічна освіта і виховання: географічні та педагогічні основи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук : спец. 11.00.04 «Геоморфологія та палеогеографія» / А. Н. Некос. – Х., 1994. – 18 с.
155. Немченко Н. В. Формування екологічного світогляду старшокласників ліцею медико-біологічного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / Н. В. Немченко. – К., 2007. – 20 с.

156. Нетребко Н. В. Формування у студентів наукової картини світу засобами інтегрування навчального матеріалу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Н. В. Нетребко. – К., 1998. – 21 с.
157. Неуймин Я. Г. Модели в науке и технике: история, теория, практика / Я. Г. Неуймин ; под ред. Н. С. Соломенко. – Л. : Наука, 1984. – 192 с.
158. Нечепоренко Л. С. Методологія і ідеологія онто-інвайронментальної педагогіки (педагогіка гармонізації і злагоди особистості з довкіллям) : монографія / Л. С. Нечепоренко ; Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х. : ХНУ, 2003. – 208 с.
159. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології : [навч. посібник] / Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. – К. : Вид. центр «Просвіта» ; Пошуково-видавниче агенство «Книга пам'яті України», 2000. – 365 с.
160. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : в 2 кн. / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. – 576 с.
161. Організація природоохоронної діяльності : метод. реком. / укл. О. М. Задорожна. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. – 100 с.
162. Освітні технології у школі та вузі : зб. статей до Всеукраїнської наук.-практ. конф., (м. Миколаїв, 14–16 квітня 1999 р.) / наук. ред. В. Д. Будаєк [та ін.] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Миколаїв : Вид. від. МФ НаУКМА, 1999. – 224 с.
163. Осмолівський А. О. Від навчального проекту до соціальної самореалізації особистості / А. О. Осмолівський, Л. Г. Василенко // Шлях освіти. – 2000. – № 2. – С. 34–37.
164. Отношение школьников к природе / под ред. И. Д. Зверева, И. Т. Суравегиной. – М. : Педагогика, 1998. – 129 с.
165. Педагогика и психология ненасилия в образовательном процессе : [учеб. пособие для пед. вузов] / В. А. Ситаров, В. Г. Маралов. – М. : Академия, 2000. – 212 с.
166. Педагогічна майстерність : підручник / [Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища школа, 1997. – 349 с.
167. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті : монографія / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. В. Воловик [та

- ін.] ; за ред. С. О. Сисоевої. – К. : ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
168. Песталоцци И. Г. Избранные педагогические сочинения : в 2 т. / И. Г. Песталоцци ; под ред. В. А. Ротенберга, В. М. Кларина. – М. : Педагогика, 1981. – Т. 2. – 416 с.
169. Печко Л. П. Эстетическое освоение природы в процессе формирования личности : автореф. дис. на соиск. ученой степени д-ра филос. наук : спец. 09.00.04 «Эстетика» / Л. П. Печко. – М., 1994. – 49 с.
170. Платон. Сочинения : в 2 т. / Платон. – М. : Мысль, 1970. – Т. 2. – 611 с.
171. Платон. Сочинения : в 3 т. / Платон. – М. : Мысль, 1971. – Т. 3, ч. 1. – 687 с.
172. Плахотнік О. В. Аксіологічні засади екологічної взаємодії суспільства і природи / О. В. Плахотнік // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології : теоретичний та науково-метод. часопис / М-во освіти і науки України, Ін-т вищої освіти АПН України. – К., 2010. – Т. 2, вип. 3(38). – С. 103–110.
173. Плахотнік О. В. Геоєкологічна освіта: проблеми та перспективи розвитку : монографія / Ольга Василівна Плахотнік ; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2009. – 303 с.
174. Погорелов С. Б. База знань, як предмет оцінювання / С. Б. Погорелов // Методичні та практичні аспекти застосування та розвитку системи контролю знань в університеті : зб. матер. наук.-метод. конф., (м. Київ, 26 січня – 3 лютого 2004 р.) / КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2004. – С. 477–482.
175. Полякова Я. В. Теорія і практика екологічного виховання учнівської молоді у Великій Британії (етнопедагогічний аспект) : дис. ... кандидата пед. наук. : 13.00.07 / Полякова Яна Вікторівна. – Горлівка, 2005. – 206 с.
176. Пономарьова Г. Ф. Педагогічні умови формування екологічної культури студентів педагогічного коледжу : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Пономарьова Галина Федорівна. – Х., 1997. – 175 с.
177. Поташник М. М. Педагогическое творчество, проблемы развития и опыт : пособие для учителя / Марк Матусович Поташник. – К. : Рад. школа, 1988. – 189 с. – (Серия «Педагогическая библиотека»).

178. Поташник М. М. Право на эксперимент / М. М. Поташник // Народное образование. – 1989. – № 9. – С. 33–38.
179. Практическая психодиагностика: методика и тесты : учебное пособие / Д. Я. Райгородский (ред.-сост.). – Самара : Бахрах, 1998. – 668 с.
180. Пригожин И. Порядок из хаоса: новый диалог человека с природой / И. Пригожин, И. Стенгерс. – М. : Прогресс, 1986. – 132 с.
181. Пригожин И. Философия нестабильности / И. Пригожин // Вопросы философии. – 1991. – № 6. – С. 46–52.
182. Природоохоронний потенціал ландшафтних екосистем Центрального Побужжя : монографія / [С. В. Совгіра, Г. Є. Гончаренко, І. В. Красноштан, О. М. Задорожна]. – К. : Науковий світ, 2012. – 200 с.
183. Проведення та обробка результатів польових облікових робіт видового складу мисливської фауни ПП «Вепр» / Г. Є. Гончаренко, С. Л. Грабовська, О. М. Задорожна та ін. // Новые технологии в материаловедении, информационных системах, электронике, энергетике, экономике, экологии : тезисы докладов на Междунар. научной конф. НТ МИС 4Э, 14–17 мая 2012 г., Кременчуг, Украина. – Кременчуг : Кременчугский университет экономики, информационных технологий и управления, 2012. – С. 164–166.
184. Про вищу освіту : закон України від 17 січня 2002 р. № 2984-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14>
185. Про охорону навколишнього природного середовища : закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12>
186. Про стан та проблеми національно-громадянського виховання у вищих навчальних закладах України : рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 28.10.98 р. № 14/6-8 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 1999. – № 1. – С. 17–25.
187. Проблеми філософії : респ. міжвідомчий наук. зб. – К. : Вища школа, 1975. – Вип. 36. – 122 с.
188. Пруцакова О. Л. Формування основ екологічної культури учнів 5–8 класів засобами дидактичної гри : дис. ... кандидата пед.

- наук : 13.00.07 / Пруцакова Ольга Леонідівна. – К., 2002. – 226 с.
189. Психология учебной деятельности школьников / под ред. В. В. Давыдова. – М., 1982. – 350 с.
190. Психологія : підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук [та ін.] ; за ред. Ю. Л. Трофімова. – К. : Либідь, 2001. – 560 с.
191. Психологія особистісно орієнтованої професійної підготовки учнівської молоді : наук.-метод. посіб. / Г. О. Балл, М. В. Бастун, А. В. Вихрущ [та ін.] ; за ред. В. В. Рибалка ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К. ; Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – 388 с. : табл., схеми.
192. Пустовіт Г. П. Дослідницька робота учнів з екології в позашкільних установах і школах : [метод. посібник] / Григорій Петрович Пустовіт ; за ред. А. Й. Сиротенка. – К. : АПН України, 1996. – 126 с.
193. Пустовіт Г. П. Екологічна культура особистості як феномен людського буття / Г. П. Пустовіт // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія «Педагогіка». – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – № 4. – С. 3–9.
194. Пустовіт Г. П. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1-9 класів у позашкільних навчальних закладах : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.07 / Пустовіт Григорій Петрович. – Тернопіль, 2005. – 581 с.
195. Пустовіт Н. А. Сутнісні характеристики екологічної компетентності школярів / Н. А. Пустовіт // Збірник наукових праць. Серія «Педагогічні науки». – Херсон : ХДІ, 2005. – Вип. 38. – С. 176–191.
196. Равен Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы / Дж. Равен ; пер. с англ. – М. : Когнито-Центр, 1999. – 268 с.
197. Ратушняк Г. С. Екологічне виховання в процесі професійного становлення фахівців будівельної галузі / Г. С. Ратушняк // Індивідуальний житловий будинок / Г. С. Ратушняк, О. Г. Ратушняк. – Вінниця : Континент, 2001. – С. 129–130.
198. Ревнюк Н. І. Формування національної самосвідомості майбутніх учителів засобами педагогічного краєзнавства : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.07 / Ревнюк Наталія Іванівна. – Умань, 2011. – 196 с.

199. Романова О. М. Соціально-філософський аналіз детермінант формування екологічної свідомості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / О. М. Романова. – Донецьк, 2007. – 22 с.
200. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии : в 2 т. / С. Л. Рубинштейн ; сост. и авт. коммент.: К. А. Альбуханова-Славская, А. В. Брушлинский. – М. : Педагогика, 1989. – Т. 1. – 488 с.
201. Савченко О. Я. Новий етап розвитку шкільної освіти і підготовка майбутнього вчителя / О. Я. Савченко // Шлях освіти. – 2003. – № 3. – С. 2–6.
202. Савчин М. В. Вікова психологія : навч. посібник / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К. : Академвидав, 2006. – 360 с.
203. Саунова Ю. О. Формування екологічної свідомості студентів природничих факультетів в процесі навчально-виробничої практики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Саунова Юлія Олександрівна ; Кіровоградський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2007. – 20 с.
204. Семенова А. В. Теоретичні і методичні засади застосування парадигмального моделювання у професійній підготовці майбутніх учителів : дис. ... кандидата пед. наук. : 13.00.04 / Семенова Алла Василівна – Одеса, 2009. – 652 с.
205. Сікорський П. І. Теоретико-методологічні основи диференційованого навчання : монографія / П. І. Сікорський. – Львів : Каменяр, 1998. – 196 с.
206. Сковорода Г. Повне зібрання творів : в 2 т. / Г. Сковорода. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 1. – 532 с.
207. Скребец В. А. Экологическая психология : учеб. пособие / В. А. Скребец ; Межрегиональная академия управления персоналом. – К. : [б. и.], 1998. – 142 с.
208. Скребець В. О. Особливості екологічної свідомості в умовах наслідків техногенної катастрофи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра психол. наук : спец. 19.00.01 «Загальна психологія, історія психології» / Скребець Василь Олексійович ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – 32 с.
209. Скрипник Н. І. Виховання толерантності взаємостосунків у

- дітей старшого дошкільного віку : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.07 / Скрипник Неля Іванівна. – Умань, 2011. – 253 с.
210. Слостенина Е. С. Экологическое образование в подготовке учителя : вопросы теории и практики / Е. С. Слостенина. – М. : Педагогика, 1984. – 104 с.
211. Сметанський М. І. Проблема професіоналізму у вищій школі / М. І. Сметанський // Вища освіта України. – 2006. – № 2. – С. 67–72.
212. Совгіра С. В. Теоретико-методичні основи формування екологічного світогляду майбутніх учителів у вищих педагогічних навчальних закладах : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Совгіра Світлана Василівна. – Умань, 2009. – 571 с.
213. Совгіра С. В. Теоретико-методичні основи формування екологічного світогляду майбутніх учителів у вищих педагогічних навчальних закладах : монографія / С. В. Совгіра. – К. : Науковий світ, 2008. – 346 с.
214. Совгіра С. В. Технологія та організація природоохоронних робіт : підручник / С. В. Совгіра, Г. Є. Гончаренко, С. О. Люленко. – К. : Науковий світ, 2011. – 319 с.
215. Совгіра С. Методика навчання екології : підручник / Світлана Василівна Совгіра. – К. : Науковий світ, 2007. – 450 с.
216. Соннова М. В. Эстетико-экологическое образование подростков : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Соннова Марина Витальевна. – Х., 1993. – 170 с.
217. Стрільчук Д. Механізми управління природоохоронною діяльністю в Україні / Дмитро Стрільчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – № 10. – С. 125–130.
218. Струмилин С. Г. К оценке даровых благ природы / С. Г. Струмилин // Избранные произведения : в 5 т. / С. Г. Струмилин. – М. : Изд-во Академии наук СССР, 1963. – Т. 1. – С. 110–114.
219. Суравегина И. Т. Как учить экологии : пособие для учителя / И. Т. Суравегина, В. М. Сенкевич. – М. : Просвещение, 1995. – 95 с.
220. Суравегина И. Т. Система природоохранительных понятий в курсе общей биологии IX класса : автореф. дис. на соиск. ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания» / И. Т. Суравегина. – М., 1977. – 25 с.

221. Сухарев С. М. Основи екології та охорони довкілля : навч. посібник для студ. вищих навч. закладів / С. М. Сухарев, С. Ю. Чундак, О. Ю. Сухарева. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 394 с.
222. Сухомлинський В. О. Природа. Праця. Світогляд / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський ; ред. кол. О. Г. Дзевєрін (гол. ред.), М. М. Грищенко, С. П. Заволока, О. В. Киричук [та ін.]. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 5: Статті. – С. 535–551.
223. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський ; ред. кол. О. Г. Дзевєрін (гол. ред.), М. М. Грищенко, С. П. Заволока, О. В. Киричук [та ін.]. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 3. – 672 с.
224. Сухомлинський В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський ; ред. кол. О. Г. Дзевєрін (гол. ред.), М. М. Грищенко, С. П. Заволока, О. В. Киричук [та ін.]. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 2. – С. 147–416.
225. Таранов П. С. Многоликая философия : [сб. афоризмов] / П. С. Таранов. – Донецк : Сталкер, 1998. – 463 с.
226. Тарасенко Г. С. Взаємозв'язок естетичної та екологічної підготовки вчителя в системі професійної освіти : монографія / Г. С. Тарасенко. – Черкаси : Вертикаль, 2006. – 308 с.
227. Тарасенко Г. С. Етнекологія і духовність учителя / Г. С. Тарасенко // Шлях освіти. – 1996. – № 2. – С. 11–15.
228. Татарінова С. О. Формування логіко-математичних понять у старших дошкільників у процесі пізнавальної діяльності : дис. ... кандидата пед. наук. : 13.00.08 / Татарінова Світлана Олексіївна. – Мелітополь, 2008. – 212 с.
229. Трубник І. В. Підготовка майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки старших дошкільників : дис. ... кандидата пед. наук. : 13.00.04 / Трубник Інна Василівна. – Слов'янськ, 2009. – 279 с.
230. Ухтомський А. А. Доминанты как фактор поведения / А. А. Ухтомський // Собрание сочинений : в 6 т. / А. А. Ухтомський. – М. : Изд-во Ленинградского гос. ордена Ленина ун-та, 1960. – Т. 1. – С. 293–315.

231. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання / К. Д. Ушинський // Вибрані педагогічні твори : в 2 т. / К. Д. Ушинський ; редкол.: В. М. Столєтов [та ін.]. – К. : Рад. школа, 1981. – Т. 1. – С. 142–472.
232. Фареник С. А. Екологічні критерії суспільного поступу: проблема визначення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / С. А. Фареник. – К., 1996. – 20 с.
233. Фейербах Л. Сочинения : в 2 т. / Л. Фейербах ; пер. с нем. – М. : Наука, 1995. – Т. 2. – 345 с.
234. Фенчак Л. М. Формування екологічної культури студентів вищих аграрних навчальних закладів I–II рівнів акредитації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л. М. Фенчак. – Тернопіль, 2006. – 20 с.
235. Философский энциклопедический словарь / [глав. ред.: Л. Ф. Ильичев и др.]. – М. : Советская Энциклопедия, 1983. – 840 с.
236. Фихте И. Г. Сочинения : в 2 т. / И. Г. Фихте. – М. : Мифрил, 1993. – Т. 1. – 687 с.; Т. 2. – 798 с.
237. Флешар Е. Дидактичні основи підготовки студентів – майбутніх вчителів біології до реалізації екологічної освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання (біологія)» / Єва Флешар. – К., 1999. – 41 с.
238. Франк М. Русское мировоззрение / М. Франк // Общественные науки и современность. – 1991. – № 1. – С. 179–189.
239. Франсела Ф. Новый метод исследования личности / Ф. Франсела, Д. Банистер. – М. : Прогресс, 1987. – 67 с.
240. Фролов И. Т. Жизнь и познание. О диалектике в современной биологии / Иван Тимофеевич Фролов. – М. : Мысль, 1981. – 268 с.
241. Хатунцева С. М. Педагогічні умови адаптації викладача-початківця до професійно-педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі : дис. ... кандидата пед. наук. : 13.00.04 / Хатунцева Світлана Миколаївна. – Харків, 2004. – 189 с.
242. Чепка О. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів в умовах навчального комплексу «педагогічний коледж – педагогічний університет» : дис. ...

- кандидата пед. наук : 13.00.04 / Чепка Ольга Володимирівна. – Умань, 2010. – 263 с.
243. Шадриков В. Д. Психология деятельности и способности человека : учебное пособие / В. Д. Шадриков. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 1996. – 320 с.
244. Шалашова М. М. Комплексная оценка будущих педагогов / М. М. Шалашова // Педагогика. – 2008. – № 7. – С. 54–59.
245. Шарден П. Т. Феномен человека / П. Т. Шарден ; пер. и прим. Н. А. Садовского. – М. : Прогресс, 1965. – 540 с.
246. Шарко В. Д. Екологічне виховання учнів під час вивчення фізики : [посібник для вчителя] / Валентина Дмитрівна Шарко. – К. : Рад. школа, 1990. – 207 с.
247. Шахнович М. И. Первобытная мифология и философия: предистория философии / Михаил Иосифович Шахнович. – Л. : Наука, 1971. – 238 с.
248. Швейцер А. Благоговение перед жизнью как основа этики миро- и жизнеутверждения: глобальные проблемы и общечеловеческие ценности / А. Швейцер ; пер. с нем. А. Гусейнова. – М. : Прогресс, 1992. – 572 с.
249. Шинкарук В. И. Мировоззрение, наука и философия / В. И. Шинкарук // Философские науки. – 1978. – № 1. – С. 98–101.
250. Шмалей С. В. Екологічна особистість : монографія / С. В. Шмалей. – К. : Бібліотека офіційних документів, 1999. – 232 с.
251. Шулдик В. І. Практикум з теорії та методики біології (за кредитно-трансферною системою навчання) : навч.-метод. посібник / В. І. Шулдик. – 2-ге вид., змін. та доповн. – Умань : ПП Жовтий, 2011. – 172 с.
252. Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе / Г. И. Щукина. – М. : Просвещение, 1979. – 160 с.
253. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посібник / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.
254. Ярчук Г. В. Екологічна парадигма у формуванні світоглядно-моральних цінностей студентів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.10 «Філософія освіти» / Г. В. Ярчук. – К., 2009. – 16 с.
255. Ярчук Г. Екологічне виховання: сутність та основні напрямки /

Геннадій Ярчук // Вища освіта України. – 2008. – № 2. – С. 91–97.

256. Transformation and conservation of parks ecosystem / S. Sovgira, G. Goncharenko, O. Zadorozhnia and other // The advanced executive. – 2010. – P. 117–120.

Наукове видання

О. М. ЗАДОРЖНА

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ПЕРЕКОНАНЬ
СТУДЕНТІВ У ПРИРОДООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Монографія

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 16.02.2018 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 12,3

Тираж 300 прим. Замовлення № 430

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»

20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com

